

Kliimaministri käskkirja 04.09.2023 nr 361 ja 25.06.2024 nr 264 muutmise eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Eelnõukohase käskkirjaga muudetakse toetuse andmise tingimusi kliimaministri käskkirjas 04.09.2023 nr 361 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine ning 2023–2029 tegevuskava ja eelarve kinnitamine ringmajanduse alase teavituste ja koolituste läbiviimiseks ning lahenduste rakendamiseks” ning käskkirjas 25.06.2024 nr 264 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine ning 2024–2025 tegevuskava ja eelarve kinnitamine Ida-Virumaa jäätmekäitluse piirkondliku arendamiseks”.

Muudame kahes käskkirjas projekti elluviijat ning täpsustame toetuse andmise tingimusi. Vabastame Õiglase Ülemineku Fondi eelarve, kuna uuringute järgselt ei ole võimalik riigil teostada investeringuid piiratud eelarve ja ajagraafikuga.

Käskkirja 04.09.2023 nr 361 raames antakse toetust „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027 (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti” erieesmärgi nr 6 „Ring- ja ressursitõhusale majandusele ülemineku edendamine” raames ringmajanduse alase teavituste ja koolituste läbiviimiseks ning lahenduste rakendamiseks. Toetus eraldati Eesti riigi 2023–26. aasta eelarvestrateegia programmi „Keskkonnakaitse ja -kasutus” meetme „Ringmajanduse korraldamine” tegevuse „Ressursitõhususe ja ökoinnovatsiooni edendamine” tulemuste saavutamiseks. Toetus kajastatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide meetme nimekirjas meetmes „Ringmajanduse korraldamine”, number 21.2.4.1, sekkumine „Ringmajanduspõhiste tootmis- ja tarbimismudelite kasutuselevõtu, sh tööstussümbioosi ja toorme hankimisega seotud kahjude vähendamise toetamine ning vastavate erialaekspertide koolitus”. Sekkumise number on 21.2.4.11.

Kliimaministri käskkiri 25.06.2024 nr 264 on seotud rakenduskava poliitikaeesmärgi „Õiglane üleminek” tegevussuunaga nr 2 „keskkond ja sotsiaalne kaasatus” ning meetmega nr 21.6.1.8 „Ringmajanduse korraldamine”. Käskkirja alusel kehtestati toetuse andmise tingimused uuringu läbiviimiseks, mille tulemusel selgus, milliseid jäätmekäitlusteenuseid Ida-Viru maakonnas vajatakse ning milliste teenuste pakkumine oleks majanduslikult jätkusuutlikum. Kuna teist etappi ei ole võimalik aja- ja rahaliste vahendite puudumise tõttu teha, siis ei ole võimalik selle käskkirja alusel toetada ka uuringu läbiviimist koos selle korraldamiseks seotud kulutustega. Käskkirja 04.09.2023 nr 361 alusel ei tehtud sellist uuringut vaid seetõttu, et seda tehti Õiglase Ülemineku Fondist. Sellest tulenevalt tuleb tõsta uuring ja selle läbiviimisega seotud kulud poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti” erieesmärgi nr 6 „Ring- ja ressursitõhusale majandusele ülemineku edendamine” ringmajanduse alase teavituste ja koolituste läbiviimiseks sekkumise eelarvesse number 21.2.4.11. Sekkumise kogu eelarvet käesolev muudatus ei muuda.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kliimaministeeriumi ringmajanduse ja finantseerimise valdkonna juht Mihkel Krusberg (e-post mihkel.krusberg@kliimaministeerium.ee, tel 605 5903) ja finantsosakonna struktuuritoetuste nõunik Eerika Purgel (e-post eerika.purgel@kliimaministeerium.ee, tel 626 0709). Käskkirja eelnõu juriidilise ekspertiisi teostas Kliimaministeeriumi õigusosakonna jurist Rene Lauk (e-post rene.lauk@kliimaministeerium.ee, tel 626 2948).

2. Eelnõu sisu

Eelnõu koosneb kolmest punktist, millest kahega muudetakse toetuse andmise tingimusi kliimaministri käskkirjas 04.09.2023 nr 361 ning käskkirjas 25.06.2024 nr 264.

Muudame mõlemas käskkirjas projekti elluviiat ning täpsustame toetuse andmise tingimusi. Vabastame Õiglase Ülemineku Fondi eelarve, kuna uuringute järgselt ei ole võimalik riigil teostada investeringuid piiratud eelarve ja ajagraafikuga. Korraldusasutuse ettepanekul rikkumiste vältimiseks lisame käskkirjadesse punkti, kus tuuakse välja, et käskkirja alusel ei toetata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058 artiklis 7 nimetatud tegevusi.

Punktiga 1 muudetakse kliimaministri 04.09.2023 käskkirja nr 361 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine ning 2023–2029 tegevuskava ja eelarve kinnitamine ringmajanduse alase teavituste ja koolituste läbiviimiseks ning lahenduste rakendamiseks“.

Muudatusega vahetub projekti elluviiat ning täpsustatakse toetuse andmise tingimusi ja vähendatakse eelarvet.

Punktidega 1.1, 1.8-1.11 muudetakse elluviiat ning seetõttu tehakse muudatused ka rakendusüksuse ja rakendusasutuse osas.

Kliimaministeeriumi ringmajanduse osakond täidab kuni 31.12.2025 toetatavate tegevuste elluviiat ülesandeid. Alates 05.01.2026 täidab elluviiat ülesandeid Keskkonnainvesteeringute Keskus sihtasutuse arengu- ja koostöökoda. Organisatsiooni funktsionaalne mudel on KIKi strateegias aastateks 2025-2030 lisas 1.

Sihtasutust Keskkonnainvesteeringute Keskuse arengu- ja koostöökoda (elluviiat) volitatakse taristuministri käskkirjaga tegevuste elluviiaks vastavalt perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõikele 4 ja ühendmääruse § 43 lõikele 5. Kohustuste lahusus tagatakse asutuse sees kahe erineva juhatuse liikme teel. Üks juhatuse liige vastutab rakendusüksuse toimimise eest ning teine projektide elluviimise eest. Põhikirja kohaselt on sihtasutusel Keskkonnainvesteeringute Keskus üks põhiülesandeid keskkonnavaldkonna tegevuste, sh keskkonnaseadustiku üldosa seaduse §-s 1 sätestatud eesmärkide täitmiseks vajalike projektide finantseerimine ja teostamine. Sihtasutusel Keskkonnainvesteeringute Keskusel on varasem kogemus ja kompetents sarnaste projektide rakendamisel, sh mitmete projektide tööde tellija ja projektijuhina ning pikaajaline kogemus jäätmete ringlussevõtu ja ka laiemalt jäätmevaldkonna projektide koordineerijana. Projekti juhtimiseks määratakse projektijuht, kellele on tagatud ülesande täitmiseks vajalikud tehnilised vahendid ja vajalik tugi nii finantseksperptide, hankeeksperptide kui juristide näol, sh tugi riigiabi ja riigihangete küsimuste lahendamisel. KIK kui elluviiat on täielikult usaldusväärne halduskoostööseaduse § 12 lõike 2 punktide 2-6 mõttes. Toetus ei ole riigiabi ega vähese tähtsusega abi KIKi kui projekti elluviiat jaoks. KIK kui elluviiat ei ole ettevõtja ega tegele majandustegevusega, st ei osale turul kaupade ja/või teenuste pakkujana. Seega ei saa KIKi kui elluviiat tegevus moonutada konkurentsi ega kaubandust ELi riikide vahel. KIK elluviiat on projekti raames riigihangete seaduse mõistes hankija ning koostab vajalikud lähteülesanded ning viib läbi hankemenetluse riigihangete registris.

Punktidega 1.2 kuni 1.6, 1.13-1.16 sõnastatakse käskkirja täpsemaks. Korraldusasutuse ettepanekul rikkumiste vältimiseks lisatakse punkt 1.4, kus tuuakse välja, et käskkirja alusel ei toetata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058 artiklis 7 nimetatud tegevusi. Kõikide tegevuste juures ei ole võimalik ega ka vajalik tagada projektiga seotud

koolituste ja muude sündmuste käigus ligipääsetavus nelja peamise puudeliigi (nägemis-, kuulis- intellekti-, ja liikumispuue) suhtes. Seetõttu lisatakse juurde, et seda tehakse vajaduse tekkimisel. Korraldatavad koolitused ja avalik teave peavad olema kättesaadavad ka erivajadusega inimestele. Koolituste korraldamisel on võimalik alati eelnevalt küsida osalejatelt nende erivajaduste kohta ja koostatavad koolitusmaterjalid peavad samuti olema ligipääsetavad nii kuulis- kui ka nägemispuudega inimestele. Ligipääsetavuse tagamisel tuleb esikohale seada erivajadusega inimeste vajadused.

Punktides 1.7, 1.12 ja 1.18 täpsustatakse projekti eelarvet.

Lisas 1 toodud tegevuste lõikes on võimalik juhtrühmal eelarvet muuta. Tabelis 1 kuni 4 on toodud projekti eelarve muudatusega seotud info. Toetus kajastatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide meetmete nimekirjas meetmes „Ringmajanduse korraldamine”, number 21.2.4.1, sekkumine „Ringmajanduspõhiste tootmis- ja tarbimismudelite kasutuselevõtu, sh tööstussümbioosi ja toorme hankimisega seotud kahjude vähendamise toetamine ning vastavate erialaekspertide koolitus”. Sekkumise number on 21.2.4.11.

Eelarve detailsem jaotus erinevate projekti elluvijate vahel kinnitatakse vajadusel projekti juhtrühmas hiljemalt 31.12.2025. Toetatava tegevuse personalikulud on abikõlblikud kuni 5 % ringmajanduse alase teavituse ja koolituste läbiviimise ning lahenduste rakendamise investeeringutest, mis on nimetatud ühendmääruse §-s 16.

Projekti planeeritava personalikulu ja otsesest personalikulust ühtse määra alusel kaudse kulu arvestus on toodud tabelis 1. Projekti juhtrühm võib personalikulu koos ühtse määraga põhjendatud juhul muuta.

Personalikulu arvestus	Abikõlblik kogusumma (EUR)	Ühte-kuuluvusfondi toetus (EUR)	Riiklik kaasfinantseering (EUR)
Personalikulu (projektijuhtimine)	337 391,00	286 782,35	50 608,65
Kaudne kulu ühtse määra alusel otsesest personalikulust	50 608,65	43 017,35	7 591,30
Personalikulu sisutegevusteks	128 000,00	108 800,00	19 200,00
Kaudne kulu ühtse määra alusel otsesest personalikulust	19 200,00	16 320,00	2 880,00
Personalikulu kokku:	465 391,00	395 582,35	69 808,65
Ühtne määr kokku:	69 808,65	59 337,35	10 471,30

Tabel 1. Personalikulu ja ühtse määra arvestus.

Otsesest personalikulust tuleb 15% ühtse määra alusel kaudset kulu. Kaudse kulu kasutamise aluseks on käesolev käskkiri, mis tugineb Ühendmäärusele. Projekti kaudseteks kuludeks loetakse Ühendmääruse § 21 lõikes 5 nimetatud üldkulusid ja lõikes 6 nimetatud tegevustega seotud § 16 lõikes 1 nimetatud personalikulud. Kaudset kulu saab kasutada ainult käesoleva käskkirja alusel elluviidavate tegevuste jaoks. Projektis kinnitatud eelarve on toodud tabelis 2.

Tegevuse nimetus:	Rakenduskava väljundnäitaja koos sihttasemega: 01.01.2024–31.12.2029	Abikõlblik kogusumma (EUR)	Ühtekuuluvusfondi toetus (EUR)	Riiklik kaasfinantseering (EUR)
-------------------	---	----------------------------	--------------------------------	---------------------------------

Ringmajanduse alase koolituste läbiviimne ning lahenduste rakendamine	Investeeringud ringmajanduse arendamisse (eurodes)	2 964 941,53	2 520 200,30	444 741,23
Otsene personalikulu		337 391,00	286 782,35	50 608,65
Ühtne määr		50 608,65	43 017,35	7591,3
Kokku:		3 352 941,18	2 850 000,00	502 941,18

Tabel 2. projektis kinnitatud eelarve.

Projektist äravõetav eelarve, mis tõstetakse kliimaministri käskkirja 25.06.2024 nr 264 on toodud tabelis 3.

Tegevuse nimetus:	Rakenduskava väljundnäitaja koos sihttasemega: 01.01.2024–31.12.2029	Abikõlblik kogusumma (EUR)	Ühtekuuluvusfondi toetus (EUR)	Riiklik kaasfinantseering (EUR)
Ringmajanduse alase koolituste läbiviimne ning lahenduste rakendamine	Investeeringud ringmajanduse arendamisse (eurodes)	69 127,46	58 758,34	10 369,12
Otsene personalikulu		0,00	0,00	0,00
Ühtne määr		0,00	0,00	0,00
Kokku:		69 127,46	58 758,34	10 369,12

Tabel 3. Projektist äravõetav eelarve.

Projekti eelarve peale muudatust on toodud tabelis 4.

Tegevuse nimetus:	Rakenduskava väljundnäitaja koos sihttasemega: 01.01.2024–31.12.2029	Abikõlblik kogusumma (EUR)	Ühtekuuluvusfondi toetus (EUR)	Riiklik kaasfinantseering (EUR)
Ringmajanduse alase teavituste, koolituste läbiviimne ning lahenduste rakendamine	Investeeringud ringmajanduse arendamisse (eurodes)	2 748 614,07	2 336 321,96	412 292,11
Personalikulu		465 391,00	395 582,35	69 808,65
Ühtne määr otsesest personalikulust		69 808,65	59 337,35	10 471,30
Kokku:		3 283 813,72	2 791 241,66	492 572,06

Tabel 4. Projekti eelarve peale muudatust.

Punktis 1.17 täpsustatakse, et elluviija kasutab toetuse kasutamisel IT investeeringute puhul Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskust (KeMIT) kuna see on asutus, kes tagab kaasaegsed, kvaliteetsed ja kasutajasõbralikud IT töövahendid ja teenused Kliimaministeeriumi haldusala töötajatele ning e-teenused avalikkusele.

Projekti raames hangitavat IT teenust, sh nt PISTRIKu arendus, osutab KeMIT sisetehingu erandi alusel sõlmitava töövõtulepingu alusel (RHS § 12 lg 4). KIKi ja KeMITi vahel sõlmitakse IT arenduste soetamiseks töövõtuleping (VÕS tähenduses), mis on RHSi tähenduses sisetehing (hankelepingu liik) ja mille sõlmimiseks ei rakendata RHSi (§ 12 lg 1). KeMIT ostab töövõtulepingu täitmiseks vajalikku teenust turult järgides riigihangete seadust.

Punktiga 2 muudetakse kliimaministri käskkirja 25.06.2024 nr 264. Projekti raames toetavaid tegevusi rahastatakse Õiglase Ülemineku Fondi asemel Ühtekuuluvusfondist. Lisaks muudetakse ära rakendusüksus. Vt seletuskirja sissejuhatuses ja käskkirja punkti 1 kohta toodud selgitusi.

Punktidega 2.1-2.5 ja 2.9, 2.10 muudetakse projekti rahastusallikas. Tegevusi rahastatakse Õiglase Ülemineku Fondi asemel Ühtekuuluvusfondist. Toetust antakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027 (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 6 „Ring- ja ressursitõhusale majandusele ülemineku edendamine“ raames ringmajanduse alase teavituste ja koolituste läbiviimiseks ning lahenduste rakendamiseks. Toetust eraldatakse Eesti riigi 2023.-2026. aasta eelarvestrateegia programmi „Keskkonnakaitse ja -kasutus“ meetme „Ringmajanduse korraldamine“ tegevuse „Ressursitõhususe ja ökoinnovatsiooni edendamine“ tulemuste saavutamiseks. Toetus kajastatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide meetme nimekirjas meetmes „Ringmajanduse korraldamine“, number 21.2.4.1, sekkumine „Ringmajanduspõhiste tootmis- ja tarbimismudelite kasutuselevõtu, sh tööstussümbioosi ja toorme hankimisega seotud kahjude vähendamise toetamine ning vastavate erialaekspertide koolitus“. Sekkumise number on 21.2.4.11. Seni tehtud kulud teisest fondist suunatakse Ühtekuuluvusfondi ning tegevus panustab meetme nimekirja väljundnäitajasse „Investeeringud ringmajanduse arendamisse“.

Käskkirja 25.06.2024 nr 264 alusel viidi 2024 aastal läbi riigihange nr 286790 „Ida-Virumaa jäätmekäitluse piirkondliku arenguvajaduse ja potentsiaali väljaselgitamine ning arendamiseks vajalike analüüside teostamine“. Hanke võitis OÜ Alkranel, hankeleping sõlmiti 31.12.2024. Avakoosolek toimus 10.01.2025. Uuringu raames viidi läbi intervjuud erinevate osapooltega, 18.06.2025 toimus Jõhvis jäätmeanalüüsi tutvustav üritus. Uuringuaruanne võeti KIKi poolt aktiga vastu 30.06.2025. Projekti Ida-Virumaa jäätmekäitluse piirkondlik arendamine (2021-2027.6.01.24-0615) raames kulu abikõlblikkust rahastusallikate lõikes arvestatakse käesoleva käskkirja muudatuse järgi. Sisuline tegevus ei muutu.

Punktidega 2.1, 2.6 ja 2.7 täpsustatakse rakendusüksuse ja projekti elluviijat. Vt seletuskirja sissejuhatuses ja käskkirja punkti 1 kohta toodud selgitusi.

Punktiga 2.8 pikendatakse projekti abikõlblikkuse perioodi, et projekti üleviimine toimuks sujuvalt ja vajalikud tegevused saaksid tehtud.

Punktiga 3 kehtestatakse, et käskkirjade muudatused hakkavad kehtima alates 05.01.2026. See on oluline, et Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus saaks kohustuste lahususe projektide elluviija ja rakendusüksuse vahel kehtestatud.

3. Käskkirja eelnõu vastavus ELi õigusele

Käskkirja eelnõu aluseks on perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadus ja selle alusel antud õigusaktid, mis omakorda on kooskõlas vastava ELi õigusega.

Käskkirja eelnõu on muuhulgas kooskõlas järgmiste ELi määrustega:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ühissätete määrus);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1058, 24. juuni 2021, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi. Euroopa Liidu määrused on Eestile otsekohalduvad, mistõttu eelnõus nimetatud ülesannete täitjal tuleb juhendada neist otse, arvestades eelnõus ja selle alusel antavates Vabariigi Valitsuse määrustes sätestatud. Eelnõus on ühissätete määruse sättele viidatud, kui ülesande sisu on ühissätete määrusega reguleeritud, mis teeb hõlpsamaks asjakohase regulatsiooni leidmise.

4. Käskkirja mõju

Käskkirjaga reguleeritava meetme tulemused aitavad projekti eesmärgid saavutada, kaasates projekti juhtühikute asjakohased osapooled ning vähendatakse halduskoormust.

Käskkirja muudatustega seoses hindame, et meetme eelarve vahenditega saavutatakse käskkirjades toodud mõõdikutele seatud sihttasemed. Toetus on ühekordne tõuge ringmajanduse edendamiseks ning lisaks toimub maapõueseaduse § 93 lõikest 5 tulenevate kohustuste täitmine. Käskkirja alusel antav toetus toetab valitsussektori eelarvepositsiooni.

5. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Rahandusministeeriumi, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Riigikantselei, Euroopa Komisjoni ja perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitikate rakendamise seirekomisjoni liikmetega ning Eesti linnade ja Valdade Liidu ja Riigi Tugiteenuste Keskusega. Arvamuse avaldamiseks saadeti eelnõu keskkonnavaldkonna arengukava (KEVAD) eelnõu juhtkomisjoni liikmetele. Sisulisi ettepanekuid ei laekunud. Täpsustasime käskkirjade muudatuste jõustumist, kuna kaks juhatuse liiget asuvad tööle 05.01.2026.